

Urad Vlade RS za komuniciranje
Gregorčičeva 25
1000 Ljubljana

gp.ukom@gov.si

Številka: 010-279/2018/2

Datum: 5. 11. 2018

ZADEVA: Predlagam. vladi predlog št. 9462-212: Ali javni uslužbenec res izpolnjuje pogoje za zasedbo delovnega mesta

ZVEZA: Vaš dopis številka: 092-212/2018/1 z dne 25. 10. 2018

V mnenje smo preko portala predlagam.vladi.si prejeli predlog št. 9462-212, ki vsebuje predlog, da Vlada Republike Slovenije imenuje komisijo, ki bo preverila in ugotovila, ali javni uslužbenci izpolnjujejo vse pogoje za zasedbo delovnega mesta. Predlagatelj navaja, da tekstilni tehnologi in agronomi vodijo postopke o pritožbah in pripravljajo odločitve o pritožbah strank na zavodih in ministrstvih, namesto da bi take postopke vodili vsaj univ. dipl. pravniki, če že ne univ. dipl. pravniki z opravljenim pravosodnim izpitom. Zaradi navedenega se po mnenju predlagatelja postopki podaljšujejo, odločitve pa so nestrokovne in zadeve padajo na sodiščih.

V zvezi s predlogom uvodoma pojasnjujemo, da je glede zaposlovanja v javnem sektorju treba upoštevati predvsem dva sistemska zakona, in sicer Zakon o javnih uslužbencih¹ (v nadaljevanju: ZJU), ki ureja delovna razmerja v državnih organih² in upravah lokalnih skupnosti, in Zakon o delovnih razmerjih³ (v nadaljevanju: ZDR-1), ki ureja delovna razmerja v ostalih subjektih javnega sektorja (npr. javnih agencijah, javnih skladih, javnih zavodih...). Na podlagi prvega odstavka 22. člena ZJU drugi del tega zakona namreč velja le za javne uslužbenke v državnih organih in upravah lokalnih skupnosti, v skladu s 5. členom ZJU pa se ZDR-1 uporablja za delovna razmerja javnih uslužbencev ter za pravice in dolžnosti iz delovnega razmerja glede vseh vprašanj, ki jih ZJU ali drug poseben zakon ne ureja drugače. Glede na navedeno je torej v zvezi s predlogom potrebno upoštevati, da za javne uslužbenke javnih zavodov ZJU velja le do 21. člena in da njihova delovna razmerja ureja ZDR-1 - v dopisu predlagatelj namreč poleg zaposlenih v ministrstvih, ki so državni organi, izpostavlja tudi zaposlene v javnih zavodih.

¹ Uradni list RS št. 63/07 – uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 69/08-ZTFI-A, 69/08-ZZavar-E, 74/09 Odl.US: U-I-136/07-13 in 40/12-ZUJF.

² Na podlagi 1. točke 6. člena Zakona o javnih uslužbencih je državni organ organ državne uprave (ministrstvo, organ v sestavi ministrstva, vladna služba in upravna enota) in drug državni organ (Državni zbor, Državni svet, Ustavno sodišče, Računsko sodišče, Varuh človekovih pravic, pravosodni organ in drug državni organ, ki ni organ državne uprave).

³ Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F in 52/16.

Ministrstvo za javno upravo je pristojno za sistemska pojasnila v zvezi s tistimi zakonskimi določbami, ki sodijo v delovno področje ministrstva, kot na primer ZJU, tolmačenje ZDR-1 pa je v pristojnosti Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, zato predlagamo, da predlog št. 9462-212 posredujete tudi navedenemu ministrstvu.

Upoštevaje navedeno v zvezi s sistemsko ureditvijo zaposlovanja v državnih organih in upravah lokalnih skupnosti pojasnjujemo, da Ustava Republike Slovenije⁴ (v nadaljevanju: Ustava) v 122. členu (zaposlitev v upravnih službah) določa, da je zaposlitev v upravnih službah mogoča samo na temelju javnega natečaja, razen v primerih, ki jih določa zakon. Iz te določbe torej izhaja, da je za zaposlitev na uradniškem delovnem mestu potrebna izvedba javnega natečaja, ki ima dva namena: prvič, omogoča vsem kandidatom dostop do delovnega mesta pod enakimi pogoji, in drugič, zagotavlja izbiro najprimernejšega kandidata. Javni natečaj vključuje objavo prostega delovnega mesta, razumen rok za prijave, izbirni postopek z vnaprej določenimi merili in obrazloženo izbiro. Cilj javnega natečaja je, da se izbere kandidat, ki je po svoji strokovni usposobljenosti najprimernejši za prosto delovno mesto.

ZJU sledi ustavni ureditvi v poglavju, ki ureja sklenitev delovnega razmerja oziroma postopek pred novo zaposlitvijo v državnih organih in upravah lokalnih skupnosti. Nove zaposlitve se morajo izvajati v skladu s predpisi in delovno razmerje se sklene za delovno mesto, ki je določeno v aktu o sistemizaciji delovnih mest (v nadaljevanju: sistemizacija). Sistemizacija je akt delodajalca, ki v okviru notranje organizacije glede na vrsto in obseg ter zahtevnost nalog določa delovna mesta, ki so potrebna za izvajanje nalog. Sistemizacijo pripravi predstojnik organa, v njej pa glede na vsebino, zahtevnost in obseg nalog z delovnega področja organa določi konkretna delovna mesta in pogoje za zasedbo teh delovnih mest.

Pri pripravi sistemizacije je potrebno upoštevati ZJU kot pravno podlago za določanje zahtevanih stopenj in smeri izobrazbe ter drugih pogojev za zasedbo delovnega mesta, prav tako pa tudi Uredbo o notranji organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih v organih javne uprave in v pravosodnih organih⁵, ki v prilogah določa tipična uradniška delovna mesta s pogoji za zasedbo in opisi nalog, torej tudi zahtevano izobrazbo. V zvezi z navedbo predlagatelja, ki se nanaša na domnevno neustrezno vrsto in smer izobrazbe nekaterih zaposlenih, pojasnjujemo, da je določitev stopnje strokovne izobrazbe, vrste in smeri izobrazbe na posameznem delovnem mestu v celoti odvisna od zahtev delovnega procesa v posameznem organu.

Izbirni postopki v javnih natečajih za izbiro najbolj primernih kandidatov morajo potekati skladno z veljavno zakonodajo in na transparenten način. To pomeni, da na objavljeno prosto delovno mesto lahko v okviru postopka kandidira vsakdo, ki meni, da izpolnjuje predpisane pogoje, v izbirni postopek pa se uvrstijo le tisti kandidati, ki izpolnjujejo natečajne pogoje. V izbirnem postopku, ki se lahko opravi v več fazah (npr.: pisni preizkus usposobljenosti, ustni razgovor ali v drugi obliki), predstojnik ali s strani predstojnika pooblaščen javni uslužbenec ali imenovana natečajna komisija ugotavlja, kdo izmed kandidatov je dovolj strokovno usposobljen. O izboru kandidatov v praksi praviloma odloča natečajna komisija, ki jo imenuje predstojnik za vodenje izbirnega postopka, izbere pa se kandidat, ki se je v izbirnem postopku izkazal kot strokovno najbolj usposobljen. Neizbrani kandidati imajo po ZJU pravico do pravnega varstva oziroma pritožbe.

⁴ Uradni list RS, št. 33/1991, 42/1997, 66/2000, 24/2003, 69/2004, 69/2004, 69/2004, 68/2006.

⁵ Uradni list RS, št. 58/03, 81/03, 109/03, 43/04, 58/04 – popr., 138/04, 35/05, 60/05, 72/05, 112/05, 49/06, 140/06, 9/07, 33/08, 66/08, 88/08, 8/09, 63/09, 73/09, 11/10, 42/10, 82/10, 17/11, 14/12, 17/12, 23/12, 98/12, 16/13, 18/13, 36/13, 51/13, 59/13, 14/14, 28/14, 43/14, 76/14, 91/14, 36/15, 57/15, 4/16, 44/16, 58/16, 84/16, 8/17, 40/17 in 41/17.

Glede na vse navedeno je mogoče ugotoviti, da v skladu z veljavno ureditvijo izpolnjevanje predpisanih pogojev ob novi zaposlitvi na uradniško delovno mesto že sedaj preverja natečajna komisija. V zvezi z mnenjem predlagatelja o nestrokovnih odločitvah javnih uslužbencev pa pojasnujemo še, da veljavna ureditev omogoča, da se ob morebitnih ugotovljenih nepravilnostih pri izpolnjevanju delovnih obveznosti lahko ugotovi, kdo izmed javnih uslužbencev je odgovoren ter po potrebi uvede in izpelje ustrezen postopek – disciplinski, odškodninski ali celo kazenski. Ministrstvo zato meni, da je veljavna ureditev ustrezna, prejeti predlog pa neprimeren za nadaljnjo obravnavo.

S spoštovanjem,

Mojca RAMŠAK PEŠEC
DRŽAVNA SEKRETARKA